

ks. Marcin Cholewa, ks. Marek Gilski, ks. Janusz Mieczkowski
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Recepcja beatyfikacji i kanonizacji a tytuły parafii erygowanych w Archidiecezji Krakowskiej w latach 1978–2010

Już w starożytności chrześcijańskiej kult świętych znalazł przełożenie na dedykowanie im miejsc, w których zbierali się wyznawcy Jezusa, by się modlić i sprawować sakramenty święte. Kościoły zaczęły nosić wezwania (*patrocinia*) samego Boga, Matki Bożej, aniołów i świętych¹. Poświęcenie kościoła danej osobie oznaczało jego specjalne prawo własności do tego miejsca, choć zobowiązywało go także do szczególnej opieki².

Pierwsze miejsca modlitwy w Rzymie (*tituli*) brały swoją nazwę od założyciela, tzn. imienia chrześcijanina, który podarował swój dom Kościołowi lub przeznaczył środki na jego budowę. Czasem tytuły pochodziły od budowniczych kościołów lub ich rekonstruktorów. Podobnie było z cmentarzami, które nosiły nazwy pochodzące od właścicieli ziemi oddanej Kościołowi. Z biegiem czasu tytuły nawiązywać nazwę do imion świętych męczenników lub relikwii świętych, które znalazły się w danym kościele. Również cmentarze podmiejskie wraz z upływem czasu zaczęły być nazywane od imion męczenników, którzy tu zostali pochowani. W Rzymie pod

¹ Por. R. Knapiński, *Titulus ecclesiae. Ikonografia wezwań współczesnych kościołów katedralnych w Polsce*, Warszawa 1999, s. 9.

² Por. A. Witkowska, *Titulus ecclesiae. Wezwania współczesnych kościołów katedralnych w Polsce*, Warszawa 1999, s. 53.

koniec VI wieku wszystkie 25 tytułów miało już świętego patrona, a nie tylko imię właściciela czy budowniczego³.

U podstaw nadawania kościołom wezwań świętych osób stoi więc kult męczenników, który od połowy III wieku jest już w Kościele utrwaloną praktyką. Do grobu męczenników przybywali liczni pielgrzymi, którzy przynosili kult tych męczenników w nowe miejsca, rozwijając idee pośrednictwa i wstawiennictwa świętych u Boga. Święty był przyjacielem Boga i orędownikiem w ludzkich potrzebach⁴.

W Kościele zachodnim zwyczaj nadawania kościołom wezwań świętych upowszechnił się w IV wieku. Wśród tych, którzy się do tego przyczynili, był także św. Ambroży, który w Mediolanie oddał kościół pod opiekę św. Gerwazego i Protazego⁵. Po edykcie mediolańskim kościoły dedykowane były początkowo Chrystusowi-Salwatorowi lub Matce Bożej, a następnie apostołom i w końcu męczennikom⁶. Pojawienie się kultu świętych wyznawców doprowadziło do tego, że również im zaczęto poświęcać kościoły i ołtarze⁷.

Wybór tytułu kościoła należał do miejscowego biskupa, który mógł wziąć pod uwagę najbardziej popularne w danym środowisku postacie oraz opinię fundatora. Kierował się on więc zarówno motywami religijnymi, jak i politycznymi, społecznymi, kulturowymi czy pojawiającymi się w tym zakresie „modami” Szczególną okazją bywały translacje relikwii oraz kanonizacja jakiegoś świętego. Jeśli chodzi o *patrocinia* chrystologiczne i maryjne, to ich rozwój następował w zależności od pojawiania się nowych form kultu, dogmatów, świąt liturgicznych oraz wzrostu znaczenia sanktuariów pielgrzymkowych⁸.

Decyzja o wyborze patrona należała więc i należy zawsze przede wszystkim do biskupa. Patrona nowej świątyni wybiera on, kierując się przepisami zawartymi we Wprowadzeniu do *Obrzędów poświęcenia kościoła i ołtarza* (II, 4). Patronem kościoła może więc być: Przenajświętsza Trójca, Jezus Chrystus pod wezwaniem tajemnicy z Jego życia lub imienia już

³ Por. F. Lanzoni, *Titoli presbiteriali di Roma antica nella storia e nella leggenda*, „Rivista di archeologia Christiana”, 1962, z. 2, s. 215.

⁴ Por. J. Bar, H. Misztal, *Postępowanie kanonizacyjne*, Warszawa 1985, s. 8-10.

⁵ Por. *Leksykon liturgii*, oprac. B. Nadolski, Poznań 2006, s. 1161.

⁶ Por. A. Witkowska, *Titulus ecclesiae*, dz. cyt., s. 49.

⁷ Por. B. Nadolski, *Misterium chrześcijańskiego ołtarza*, Kraków 2008, s. 104.

⁸ Por. A. Witkowska, *Titulus ecclesiae*, dz. cyt., s. 54-55.

wprowadzonego do liturgii świętej, Duch Święty, Najświętsza Maryja Panna pod jakimś wezwaniem w liturgii świętej już przyjętym, Święci Aniołowie. Jedną z możliwości wyboru są także święci wpisani do Martyrologium rzymskiego lub umieszczeni w prawnie zatwierdzonym Dodatku. Biskup może także poprosić Stolicę Apostolską o specjalny indult i dedykować kościół jakiemuś błogosławionemu⁹. Patronem nie może więc zostać żaden kandydat na ołtarze, gdyż jak mówi KPK: „kult publiczny można oddawać tylko tym sługom Bożym, którzy autorytetem Kościoła zostali zaliczeni w poczet Świętych lub Błogosławionych” (kan. 1187). Wybór ten musi być dokonany, ponieważ „każdy kościół powinien mieć swój tytuł, który nie może być zmieniony po dokonaniu poświęcenia kościoła” (kan. 1218).

Celem artykułu jest odpowiedź na pytanie, w jakiej mierze ogłoszonym przez Jana Pawła II¹⁰ świętym i błogosławionym polskim powierzono opiekę nad parafiami Archidiecezji Krakowskiej. Określone więc zostaną najpierw cele beatyfikacji i kanonizacji, przedstawieni zostaną święci i błogosławieni ogłoszeni przez Jana Pawła II, następnie przyjrzymy się praktyce nadawania wezwań parafiom i kościołom Archidiecezji Krakowskiej, by zobaczyć, w jakiej mierze decyzje Papieża wpłynęły na tytuły kościołów.

Cele beatyfikacji i kanonizacji (wzór życia i orędownictwo)

Kodeks Prawa Kanonicznego podkreśla znaczenie kultu świętych. W kan. 1186 czytamy, iż „dla umocnienia świętości Ludu Bożego Kościół poleca szczególnej i synowskiej czci wiernych Najświętszą Maryję, zawsze Dziewicę, Matkę Bożą, którą Chrystus ustanowił Matką wszystkich ludzi, oraz popiera prawdziwy i autentyczny kult innych Świętych, których przykładem wierni budują się i wstawiennictwem są wspomagani”

Tymczasem w dzisiejszym świecie zauważa się skrajne podejścia do kultu świętych. Z jednej strony pojawia się dążenie do zminimalizowania lub nawet zlikwidowania kultu świętych, by człowiek mógł wprost adresować swoje prośby do Ojca przez Syna w Duchu Świętym (jak to jest w liturgii).

⁹ *Obrzędy poświęcenia kościoła i ołtarza*, Katowice 2006, s. 26–27.

¹⁰ Chodzi o świętych ogłoszonych przez Jana Pawła II, którym poświęcono parafie w Archidiecezji Krakowskiej w czasie od początku pontyfikatu Jana Pawła II po rok 2010.

Z drugiej natomiast strony istnieją takie środowiska, które starają się nadmiernie podkreślać znaczenie kultu świętych¹¹.

Poprzez beatyfikacje i kanonizacje Kościół ciągle proponuje wiernym nowe wzory świętości, które pomagają interpretować przesłanie Ewangelii Jezusa Chrystusa w różnych okolicznościach życia. Beatyfikacje i kanonizacje służą wspólnocie wierzących i światu pielgrzymującemu po drogach doczesności¹².

W kulcie świętych z teologicznego punktu widzenia mamy dwie przewodnie idee:

- ideę ścisłego zjednoczenia osoby kanonizowanej z Chrystusem,
- ideę znaczenia eklezjalnego danego świętego (chodzi o jego wstawienie, przykład do naśladowania)¹³.

Każda beatyfikacja i kanonizacja ukazuje ludziom świętość Kościoła i przyczynia się do umocnienia wiary. Dlatego w Kościele bardzo wiele uwagi zwraca się na społeczne oddziaływanie danej beatyfikacji. Jako przykłady do naśladowania ukazuje się ludzi, którzy swoim życiem, mentalnością, praktykami ascetycznymi będą budzili entuzjazm dla wiary i zasad moralności. W ostatnim okresie Kościół zwrócił więc wiele uwagi na ludzi świeckich, którzy w świecie zdominowanym przez konsumpcję potrafią żyć Ewangelią i promieniować radością na innych¹⁴.

Święci i błogosławieni w czasie pontyfikatu papieża Jana Pawła II

Zaangażowanie Jana Pawła II w sprawy kanonizacyjne wyrażało się w dwóch wymiarach. Pierwszy to działalność legislacyjna, tzn. ustalenie norm w postępowaniu kanonizacyjnym, drugi dotyczy ogłaszania nowych błogosławionych i świętych¹⁵.

¹¹ Por. H. Misztal, *Kanonizacje w oczach kanonisty*, [w:] *Kanonizacje a nowa ewangelizacja*, red. S. Koperek, Kraków 2000, s. 84-85.

¹² Por. Sz. Praškiewicz, *Wprowadzenie w tematykę świętości kanonizowanej*, [w:] *Postępowanie kanonizacyjne*, red. Sz. Praškiewicz, Kraków 2008, s. 21.

¹³ Por. H. Misztal, *Kanonizacje...*, dz. cyt., s. 85.

¹⁴ Por. H. Misztal, *Kanonizacje...*, dz. cyt., s. 93.

¹⁵ Por. E. Nowak, *Kanonizacje i beatyfikacje na przełomie dwóch pontyfikatów (maszynopis)*; por. P. Kroczek, *Trybunał oraz inne osoby występujące w dochodzeniu diecezjalnym*, [w:] *Postępowanie kanonizacyjne*, red. Sz. Praškiewicz, s. 75-76; por. A. Scąber, *Postępowanie kanonizacyjne na terenie diecezji*, [w:] *Postępowanie kanonizacyjne*, red. Sz. Praškiewicz, s. 104-118; F. Kiwior, *Problematyka dotycząca cudu w postępowaniu kano-*

(1) **Prawodawstwo.** 25 stycznia 1983 roku Jan Paweł II promulgował Kodeks Prawa Kanonicznego. Nowy Kodeks nie określa procedury dotyczącej beatyfikacji i kanonizacji, jedynie kanon 1403, w paragrafach 1 i 2, stanowi dwie ważne normy. W paragrafie 1 napisano, że wszystkie sprawy kanonizacyjne kierują się osobnym prawodawstwem papieskim. W paragrafie 2 zaś, że normy nowego Kodeksu w procedurze kanonizacyjnej będą stosowane zawsze tam, gdzie wspomniane osobne prawodawstwo odsyła do Kodeksu albo w przypadku tych norm, które z samej swojej natury odnoszą się również do spraw kanonizacyjnych. Wspomnianym osobnym prawodawstwem papieskim, odnoszącym się do spraw kanonizacyjnych, jest Konstytucja apostolska *Divinus perfectionis Magister*, ogłoszona 25 stycznia 1983 roku. Znosi ona wszelkie dotychczasowe prawodawstwo dotyczące procedury kanonizacyjnej oprócz *Dekretów Urbana VIII*. Istnieje jeszcze inny dokument, który zawiera normy prowadzenia procesów diecezjalnych: *Normae Servandae in Inquisitionibus ab Episcopis faciendis in Causis Sanctorum*, opracowany przez Kongregację ds. Kanonizacyjnych na mocy mandatu papieskiego i ogłoszony 7 lutego 1983 roku.

Reforma dokonana przez Jana Pawła II pozwoliła na maksymalne oparcie dochodzenia kanonizacyjnego na badaniach naukowych, głównie w dziedzinie historii i jej nauk pomocniczych. Ustawodawstwo papieskie, na ile to możliwe, przyniosło duże uproszczenie procesu i skrócenie trybu postępowania¹⁶.

(2) **Proklamacje.** W ciągu przeszło 26 lat pontyfikatu Jan Paweł II ogłosił 1345 błogosławionych i 482 świętych¹⁷. Kościół daje nam obecnie licznych świętych i błogosławionych, którzy zmierzając do chrześcijańskiej doskonałości różnymi drogami życiowego powołania, wiernie naśladowali Chrystusa¹⁸. Wśród świętych i błogosławionych wyniesionych na ołtarze

nizacyjnym, [w:] *Postępowanie kanonizacyjne*, red. Sz. Prażkiewicz, s. 120–158; B. Turek, *Struktura i kompetencje Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych*, [w:] *Postępowanie kanonizacyjne*, red. Sz. Prażkiewicz, s. 161–163.

¹⁶ Por. A. Scaiber, *Procedury kanonizacyjne do pontyfikatu Jana Pawła II*, Kraków 2008, s. 12.

¹⁷ Dla porównania, od czasów Sykstusa V, który w roku 1588 powołał do życia odpowiedzialną za sprawy kanonizacyjne Kongregację Rytów, aż do pontyfikatu Jana Pawła II ogłoszono 808 błogosławionych i 296 świętych.

¹⁸ Por. S. Ryłko, *Historia praktyki kanonizacji i beatyfikacji kultu świętych i błogosławionych*, [w:] *Postępowanie kanonizacyjne*, red. Sz. Prażkiewicz, s. 63.

przez Jana Pawła II 9 świętych i 155 błogosławionych to Polacy¹⁹. Szczegółowe zestawienie znajduje się w tabelach nr 1 i 2.

W tabeli nr 1 ujęto Polaków beatyfikowanych w czasie pontyfikatu papieża Jana Pawła II. Przy nazwiskach błogosławionych podano też rok beatyfikacji.

Tabela 1. Polscy błogosławieni wyniesieni do chwały ołtarzy w czasie pontyfikatu papieża Jana Pawła II²⁰

Lp.	Imię i nazwisko	Rok beatyfikacji
1.	Karolina Kózka	1987
2.	Michał Kozal	1987
3.	Honorat Koźmiński	1988
4.	Franciszka Siedliska	1989
5.	Bolesława Lament	1991
6.	Rafał Chyliński	1991
7.	Aniela Salawa	1991
8.	Maria Angela Truszkowska	1993
9.	Stanisław Kazimierczyk	1993, potwierdzenie kultu „od niepamiętnych czasów”
10.	Janina Kolumba Gabriel	1993
11.	Maria Marcelina Darowska	1996
12.	Wincenty Lewoniuk i 12 Towarzyszy, Męczennicy Podlascy	1996
13.	Bernardyna Jabłońska	1997
14.	Maria Karłowska	1997
15.	Wincenty Frelichowski	1999
16.	Antoni Julian Nowowiejski i 107 Towarzyszy, Męczennicy okresu II wojny światowej	1999
17.	Edmund Bojanowski	1999
18.	Regina Protmann	1999

¹⁹ Dla porównania, od 1594 roku do pontyfikatu Jana Pawła II tylko 4 Polaków ogłoszonych zostało świętymi: Jacek Odrowąż (1594), Stanisław Kostka (beatyfikowany 1606, kanonizowany 1726), Jan z Kęt (potwierdzony kult „od niepamiętnych czasów” 1676, kanonizowany 1767), Andrzej Bobola (beatyfikowany 1853, kanonizowany 1938). Podobnie w okresie od 1588 do 1978 papieże ogłosili błogosławionymi 62 Polaków: Bogumiła (1925), Bronisławę (1839), Czesława (1712), Dorotę z Mątówów (1976), Jakuba Strzeмиę (1790), Jana z Dukli (1733), Jolantę (1827), Kingę (1690), Sadoka i 48 Towarzyszy, Męczenników sandomierskich (1807), Salomeę (1673), Szymona z Lipnicy (1685), Wincentego Kadłubka (1764), Władysława z Gielniowa (1750), Maksymiliana Kolbego (1971).

²⁰ Por. *Index ac Causarum*, Città del Vaticano 2007; *Bibliotheca Sanctorum*, Roma Città Nova 2000; por. E. Nowak, *Kanonizacje i beatyfikacje na przełomie dwóch pontyfikatów* (maszynopis).

19.	Maria Stella Mardosewicz i 10 Towarzystek, Męczenniczki z Nowogródka	2000
20.	Zygmunt Gorazdowski	2001
21.	Józef Bilczewski	2001
22.	Zygmunt Szczęśny Feliński	2002
23.	Jan Balicki	2002
24.	Jan Beyzym	2002
25.	Sancja Janina Szymkowiak	2002
26.	August Czartoryski	2004

Jak wynika z tabeli nr 1, za pontyfikatu Jana Pawła II miało miejsce 26 beatyfikacji (łącznie z beatyfikacjami zbiorowymi do chwały ołtarzy wyniesiono 155 polskich błogosławionych).

W tabeli nr 2 ujęto polskich błogosławionych kanonizowanych w czasie pontyfikatu papieża Jana Pawła II. Przy nazwiskach podano rok beatyfikacji i kanonizacji.

Tabela 2. Polscy błogosławieni kanonizowani za pontyfikatu Jana Pawła II²¹

Lp.	Imię i nazwisko	Rok beatyfikacji	Rok kanonizacji
1.	Maksymilian Maria Kolbe	1971*	1982
2.	Albert Chmielowski	1983	1989
3.	Rafał Kalinowski	1983	1991
4.	Jadwiga, królowa Polski	1979, zezwolenie na kult	1997
5.	Jan z Dukli	1733, potwierdzenie kultu „od niepamiętnych czasów” *	1997
6.	Kinga	1690, potwierdzenie kultu „od niepamiętnych czasów” *	1999
7.	Faustyna Kowalska	1993	2000
8.	Józef Pelczar	1991	2003
9.	Urszula Ledóchowska	1983	2003

* Gwiazdką oznaczono wcześniejsze orzeczenia

Jak wynika z tabeli nr 2, za pontyfikatu Jana Pawła II odbyło się 9 kanonizacji.

²¹ Por. *Index ac Causarum*, Città del Vaticano 2007; *Bibliotheca Sanctorum*, Roma Città Nova 2000; por. E. Nowak, *Kanonizacje i beatyfikacje na przełomie dwóch pontyfikatów* (maszynopis).

Zestawienie beatyfikacji i kanonizacji dokonanych za pontyfikatu Jana Pawła II rodzi pytanie o ich recepcję, czyli o praktykę *patrociniów*. Temu zagadnieniu poświęcone są zestawienia zawarte w kolejnym punkcie artykułu.

3. Praktyka patrociniów w Archidiecezji Krakowskiej w latach 1978–2010²²

W tym miejscu ujęto parafie utworzone w latach 1978–2010. Zaznaczono te, które zostały dedykowane polskim błogosławionym i świętym.

W tabeli nr 3 przedstawiono lata erygowania i tytuły parafii krakowskich w latach 1978–2010.

Tabela 3. Rok erygowania parafii krakowskich w latach 1978–2010²³

Rok	Parafie krakowskie
1981	św. Jadwigi Królowej; Miłosierdzia Bożego
1982	św. Jana Chrzyciciela; Najświętszej Rodziny; Najświętszego Serca Pana Jezusa (dwie parafie); Opatrzności Bożej
1983	św. Brata Alberta; św. Stanisława BM; NMP Matki Kościoła; MB Ostrobramskiej; MB Saletyńskiej; MB Fatimskiej; MB Nieustającej Pomocy; Miłosierdzia Bożego; MB Częstochowskiej
1984	św. Jana Kantego
1985	Najświętszego Serca Pana Jezusa; św. Józefa
1986	MB Nieustającej Pomocy
1988	św. Wojciecha
1989	Miłosierdzia Bożego; Zesłania Ducha Świętego
1990	Podwyższenia Krzyża Świętego; MB Nieustającej Pomocy
1991	św. Karola Boromeusza
1992	św. Maksymiliana Kolbego; MB Różańcowej; Nawiedzenia NMP
1994	św. Stanisława BM
1996	bł. Anieli Salawy; Podwyższenia Krzyża Świętego
1999	MB Pocieszenia
2000	św. Marii Magdaleny
2001	św. Kingi; św. Jadwigi Królowej; Chrystusa Króla; MB Wspomożycielki Wiernych
2002	św. Rafała Kalinowskiego
2004	Chrystusa Odkupiciela Człowieka

²² Por. *Informator Archidiecezji Krakowskiej 2010/2011*, Kraków 2010.

²³ Wyróżniono parafie dedykowane polskim świętym i błogosławionym.

2006	św. Jacka
2010	św. Stanisława BM

Na ogólną liczbę 42 erygowanych parafii błogosławionym i świętym dedykowano 17 parafii, w tym 7 parafii beatyfikowanym i kanonizowanym przez Jana Pawła II.

W tabeli nr 4 przedstawiono lata erygowania i tytuły parafii Archidiecezji Krakowskiej (oprócz Krakowa) w latach 1978–2010.

Tabela 4. Rok erygowania parafii Archidiecezji Krakowskiej (oprócz Krakowa) w latach 1978–2010²⁴

Rok	Parafie poza Krakowem
1978	<i>Podłęże</i> , NMP Królowej Polski; <i>Rabka-Zdrój</i> , św. Teresy od Dzieciątka Jezus
1979	<i>Rząska</i> , św. Antoniego z Padwy; <i>Karniowice-Dulowa</i> , MB Szkaplerznej
1980	<i>Wola Filipowska</i> , św. Maksymiliana Kolbego; <i>Jaroszowice</i> , św. Izydora; <i>Łączany</i> , MB Anielskiej
1981	<i>Będkowice</i> , NMP Królowej
1982	<i>Bibice</i> , MB Nieustającej Pomocy; <i>Borzęta</i> , Niepokalanego Serca NMP; <i>Bystra</i> , św. Marcina; <i>Ciche</i> , św. Józefa Robotnika; <i>Dąbrowa Szlachecka</i> , NMP Królowej Polski; <i>Juszczyn</i> , MB Pocieszenia; <i>Mętków</i> , MB Częstochowskiej; <i>Murzasichle</i> , NMP Królowej; <i>Nawojowa Góra</i> , Podwyższenia Krzyża Świętego; <i>Nowy Targ</i> , MB Anielskiej; <i>Podczerwone</i> , MB Bolesnej; <i>Skawinki</i> , św. Joachima; <i>Skrzypne</i> , MB Nieustającej Pomocy; <i>Tokarnia</i> , MB Śnieżnej; <i>Węgrzce</i> , św. Andrzeja Boboli; <i>Zagórze</i> , Wniebowzięcia NMP; <i>Zawada</i> , Podwyższenia Krzyża Świętego; <i>Rdzawka</i> , NMP Matki Kościoła; <i>Jachówka</i> , Najświętszego Serca Pana Jezusa; <i>Jasienica</i> , św. Anny; <i>Palcza</i> , MB Wspomożenia Wiernych; <i>Lgota</i> , Chrystusa Króla; <i>Myślachowice</i> , MB Królowej Polski; <i>Psary</i> , Podwyższenia Krzyża Świętego; <i>Czarnochowice</i> , MB Pocieszenia; <i>Zakopane</i> , św. Jana Apostoła i Ewangelisty
1983	<i>Alwernia</i> , Stygmatów św. Franciszka; <i>Bołęcín</i> , NMP Matki Kościoła; <i>Kwaczała</i> , św. Stanisława Kostki; <i>Okleśna</i> , MB Częstochowskiej; <i>Raba Niżna</i> , św. Józefa Rzemieślnika; <i>Stanisław Górny</i> , Niepokalanego Serca NMP; <i>Toporzysko</i> , NMP Matki Kościoła; <i>Sieniawa</i> , św. Antoniego; <i>Skawina</i> , Miłosierdzia Bożego; <i>Wieliczka</i> , MB Nieustającej Pomocy; <i>Wieliczka</i> , św. Franciszka z Asyżu; <i>Zakopane</i> , Niepokalanego Serca NMP
1984	<i>Białka</i> , MB Królowej Rodzin; <i>Kluszkowice</i> , MB Częstochowskiej; <i>Pyzówka</i> , św. Jana Chrzciciela; <i>Szarów</i> , św. Stanisława BM; <i>Raciborsko</i> , NMP Królowej Polski; <i>Zakopane</i> , św. Antoniego; <i>Zakopane</i> , Miłosierdzia Bożego
1985	<i>Libiąż</i> , św. Barbary; <i>Witów</i> , MB Szkaplerznej; <i>Ponice</i> , MB Królowej Polski; <i>Brzeźnica</i> , Najświętszego Serca Pana Jezusa; <i>Wadowice</i> , św. Piotra Apostoła; <i>Zakopane</i> , NMP Matki Zbawiciela; <i>Zakopane</i> , Miłosierdzia Bożego; <i>Zakopane</i> , św. Krzyża
1986	<i>Chrzanów</i> , MB Różańcowej; <i>Jaroszówka</i> , MB Fatimskiej; <i>Jeziorzany</i> , Miłosierdzia Bożego; <i>Rączna</i> , Najświętszego Serca Pana Jezusa; <i>Rzozów</i> , MB Królowej Polski; <i>Młoszowa</i> , św. Józefa Robotnika; <i>Tomice</i> , św. Joachima i Anny

²⁴ Wyróżniono parafie dedykowane polskim świętym i błogosławionym.

1987	Szklary, św. Maksymiliana Kolbego; Brzeczowice, MB Królowej Polski; Tenczyn, NMP Królowej Polski
1988	Czerwienne-Bachledówka, MB Częstochowskiej; Zawoja Górna, MB Nieustającej Pomocy
1989	Grojec, Ducha Świętego; Poręba Wielka, MB Fatimskiej; Zubrzyca Dolna, MB Szkaplerznej; Rabka-Zaryte, MB Częstochowskiej; Rokiciny, Miłosierdzia Bożego
1990	Chelmek, Miłosierdzia Bożego; Kobylany, Podwyższenia Krzyża Świętego
1991	Libertów, św. Brata Alberta; Nowy Targ, św. Brata Alberta; Bańska Nizna, Miłosierdzia Bożego; Brzezie, NMP Matki Kościoła
1992	Brody, Wniebowzięcia NMP; Borek Szlachecki, Zwiastowania Pańskiego
1993	Myślenice, św. Brata Alberta; Bysina, Najświętszego Serca Pana Jezusa; Dursztyn, św. Jana Chrzciciela; Kurów, św. Józefa Robotnika; Janowice, Podwyższenia Krzyża Świętego; Koźmice Wielkie, Trójcy Przenajświętszej
1994	Kornatka, Miłosierdzia Bożego; Pieniążkowce-Dział, MB Bolesnej; Rzeszotary, św. Jana Chrzciciela; Stanisław Dolny, św. Stanisława BM
1995	Chabówka, św. Brata Alberta; Chrzanów, Świętej Rodziny; Czarna Góra, Przemienienia Pańskiego; Dębno, św. Michała Archanioła; Myślenice, św. Franciszka z Asyżu; Stryszawa Dolna, św. Stanisława BM
1998	Gorzów, św. Jadwigi Królowej; Barwałd Górny, Miłosierdzia Bożego; Kaszów, MB Różańcowej; Kojaszówka-Wieprzec, MB Częstochowskiej; Siercza, MB Częstochowskiej
1999	Mników, św. Brata Alberta; Ostrężnica-Łany, św. Faustyny; Bębło-Czajowice, Miłosierdzia Bożego; Gliczarów, Przemienienia Pańskiego; Luszowice, św. Anny; Zaskale, św. Wojciecha; Śleszowice, MB Częstochowskiej
2000	Golkowice, MB Fatimskiej
2001	Radwanowice, św. Brata Alberta; Brzezi, św. Antoniego, Sułków, Wniebowzięcia NMP
2003	Naprawa, św. Siostry Faustyny Kowalskiej; Nowy Targ, św. Jadwigi Królowej
2004	Chrzanów, Miłosierdzia Bożego; Żarnówka, Najświętszego Serca Pana Jezusa; Kopanka, MB Nieustającej Pomocy
2005	Ostrężnica, św. Siostry Faustyny Kowalskiej; Babice, Świętej Rodziny; Mszana Dolna, Miłosierdzia Bożego
2006	Lipnik, św. Jadwigi Królowej; Bańska Wyzna, MB Fatimskiej; Podsarnie-Harkabuz, MB Nieustającej Pomocy; Konina, św. Stanisława BM; Facimiech-Pozowice, Wniebowstąpienia Pańskiego; Bierutowice, MB Różańcowej; Sygnezów, Pana Jezusa Dobrego Pasterza; Nowy Targ, „Na Równi Szafarskiej”
2007	Lipnica Wielka, św. Jadwigi Królowej; Wysoka, Nawiedzenia NMP; Polanka, św. Jana Chrzciciela; Gromiec, MB Różańcowej
2008	Las, MB Ostrobramskiej; Bęczarka, MB Częstochowskiej; Świnna, MB Pocieszenia; Wola Zachariaszowska, MB Częstochowskiej; Pogorzyce, MB Królowej Polski; Niepołomice, MB Różańcowej
2009	Rusocice, Narodzenia NMP

Na ogólną liczbę 144 erygowanych parafii błogosławionym i świętym dedykowano 45 parafii, w tym 14 parafii beatyfikowanym i kanonizowanym

przez Jana Pawła II. Warto w tym kontekście spojrzeć na wszystkie *patrocinia* Archidiecezji Krakowskiej i udział w nich polskich świętych i błogosławionych. Dane zostały przedstawione odpowiednio w tabelach nr 5 i 6.

W tabeli nr 5 przedstawiono liczbę i procent *patrociniów* w czterech głównych kategoriach: Bóg, Maryja, aniołowie i święci.

Tabela 5. Liczba i procent *patrociniów* w poszczególnych kategoriach

Lp.	Kategoria dedykacji parafii	Liczba parafii			proc.		
		ogółem	przed Vat. II	po Vat. II	ogółem	przed Vat. II	po Vat. II
1.	Bóg	84	39	45	19	15	24
2.	Maryja	145	67	78	33	27	42
3.	Aniołowie	8	8	0	2	3	0
4.	Święci	204	140	64	46	55	34

W tabeli nr 6 przedstawiono liczbę parafii Archidiecezji Krakowskiej dedykowanych polskim świętym i błogosławionym.

Tabela 6. Polscy patroni parafii Archidiecezji Krakowskiej

Lp.	Patron parafii	Liczba parafii
1.	św. Stanisław BM	12
2.	św. Wojciech	9
3.	św. Brat Albert	7
4.	św. Jadwiga Królowa	6
5.	św. Maksymilian Kolbe	5
6.	św. Kazimierz	3
7.	św. Jacek	3
8.	św. Jan Kanty	3
9.	św. Stanisław Kostka	2
10.	św. Faustyna Kowalska	2
11.	św. Andrzej Bobola	2
12.	św. Kinga	1
13.	św. Rafał Kalinowski	1
14.	św. Jadwiga Śląska	1
15.	bł. Aniela Salawa	1

Jak wynika z tabel nr 5 i 6, na ogólną liczbę parafii dedykowanych świętem (204, co stanowi 46 proc. wszystkich polskich parafii), polskim świętem dedykowanych jest 58 parafii, co stanowi 14 proc. ogółu parafii, a 28 proc. parafii dedykowanych świętem.

Wnioski:

1) *Patrocinia* w aspekcie ilościowym.

– W czasie pontyfikatu Jana Pawła II odbyło się 26 beatyfikacji (łącznie z beatyfikacjami zbiorowymi do chwały ołtarzy wyniesiono 155 polskich błogosławionych) i 9 kanonizacji.

– Na ogólną liczbę 186 parafii Archidiecezji Krakowskiej erygowanych w latach 1978–2010 błogosławionym i świętem dedykowano 62 parafie (33 proc.), w tym 21 parafii (11 proc.) beatyfikowanym i kanonizowanym przez Jana Pawła II.

– Na ogólną liczbę parafii dedykowanych błogosławionym i świętem – 204 (co stanowi 46 proc. wszystkich *patrocinii* Archidiecezji Krakowskiej) polskim błogosławionym i świętem dedykowanych jest 58 parafii (co stanowi 14 proc. ogółu parafii, a 28 proc. parafii dedykowanych świętem), a 21 parafii dedykowanych jest polskim błogosławionym i świętem wyniesionym do chwały ołtarzy przez Jana Pawła II (co stanowi 5 proc. ogółu parafii, a 10 proc. parafii dedykowanych świętem).

2) Święci i błogosławieni związani z Krakowem i Archidiecezją Krakowską wyniesieni do chwały ołtarzy przez Jana Pawła II²⁵:

– Święci: Albert Chmielowski, Rafał Kalinowski, Jadwiga Królowa, Kinga, Faustyna Kowalska, Józef Pelczar, Urszula Ledóchowska.

– Błogosławieni: Aniela Salawa, Maria Angela Truszkowska, Stanisław Kazimierczyk, Bernardyna Jabłońska, ks. Piotr Dańkowski, ks. Józef Kowalski SDB, o. Alfons Mazurek OCD, o. Hilary Januszewski OCarm – męczennicy Kościoła w Polsce w okresie II wojny światowej w ramach procesu włocławskiego Juliana Nowowiejskiego i 107 Towarzyszy, Męczenników okresu II wojny światowej, Maria Stella Mardosewicz, Józef Bilczewski, Zygmunt Szczęsny Feliński, Jan Beyzym, Sancja Janina Szymkowiak.

– Chociaż większość kanonizowanych przez Jana Pawła II świętych polskich została patronami parafii Archidiecezji Krakowskiej, to jednak

²⁵ Por. A. Scaber, *Święty proklamuje świętych. Krakowscy święci i błogosławieni wyniesieni do chwały ołtarzy przez papieża Jana Pawła II*, Kraków 2010, s. 27–144.

zastanawia fakt nieobecności w tym kontekście dwóch postaci: św. Urszuli Ledóchowskiej i szczególnie św. Józefa Pelczara, rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego.

3) Za pontyfikatu Jana Pawła II daje się zauważyć tendencja do przypisywania wyjątkowej roli świętym zajmującym się dziełami miłosierdzia (św. Brat Albert, św. Jadwiga Królowa, św. Kinga, św. Faustyna, bł. Aniela Salawa). Mamy tu do czynienia z innym niż wcześniej rozłożeniem akcentów. Dotychczasowa tradycja akcentowała przede wszystkim znaczenie męczeństwa. Znalazło to swój wyraz zarówno w kanonizacjach, jak i praktykach *patrociniów*.

The reception beatification and canonization versus the names of parishes founded in the Archdiocese of Krakow in the years 1978–2010

Summary

The involvement of John Paul II in canonization issues was expressed in two dimensions. The first referred to his legislative activity, i.e. setting norms for canonization proceedings, and the latter concerned the declaration of the blessed and saints. The aim of this article is to answer how many parishes of the Archdiocese of Krakow have been entrusted to the care of those declared saints and blessed by John Paul II.

The following conclusions have been drawn on the basis of the conducted analysis:

- 26 beatifications and 9 canonizations took place during the pontificate of John Paul II.
- Out of 186 parishes of the Archdiocese of Krakow founded in the years 1979–2010, 62 of them (33 per cent) were dedicated to the blessed and saints, including 21 (11 per cent) dedicated to those beatified and canonized by John Paul II.
- Through beatification and canonization John Paul II emphasized an exceptional role of the saints involved in the works of mercy. The former tradition addressed mainly the importance of martyrdom. This new approach is reflected in current patronage practices (*patrocinium*).